Preek 7de zondag door het jaar

Hoe gaan we om met moeilijke mensen?

Jaren geleden, toen ik nog onderwijzer was op de basisschool, kreeg ik bij de overgang een vraag van een collega of ik een moeilijke leerling van haar wilde overnemen. Zij had hem al twee jaar in de klas gehad en wist er geen raad mee. Natuurlijk heb ik ja gezegd en ik heb geprobeerd hem te laten ontdekken waar hij wel goed in was. De belangrijke leervakken vielen af, wel was hij goed in handvaardigheid en gymnastiek en door met geduld hem te laten werken op een lager niveau, kreeg hij plezier in school, vertrouwen in zichzelf. Hij ontdekte dat hij ook wel iets kon, kreeg een stukje eigenwaarde terug, en het lastige gedrag verdween als sneeuw voor de zon. Veel leerkrachten krijgen te maken met moeilijke kinderen, moeilijk hanteerbaar in gedrag en weten niet waar ze wel op hun plek zijn. Alleen al in Nederland gaan duizenden kinderen niet naar school, omdat ze er niet te handhaven zijn en men geen plek weet waar ze wel kunnen functioneren. Het moderne onderwijs waarin prestaties en metingen op de eerste plaats komen, heeft ook geen tij en geduld meer voor deze leerlingen. Gelukkig zijn er nog scholen voor speciaal onderwijs waar leerkrachten nog wel dat geduld hebben en groot hart.
Hoe ga je om met gedrag van moeilijke mensen? Met kinderen die weglopen na een knallende ruzie thuis, met een vader, moeder of partner die dementeert? Gelukkig zijn er dan nog huizen waar mensen in moeilijkheden tijdelijk opgevangen kunnen worden, zijn er verpleeghuizen waar verzorgden met veel geduld toch met het moeilijke gedrag van je dementerende partner kan omgaan. Of hangjongeren op straat.
Moeilijke mensen, mensen met problemen, mensen met brutaal, onaangepast en onhandelbaar gedrag, we komen ze allemaal tegen in ons leven. Ze klieren, zijn lastig, claimen en vragen veel aandacht. Als het enigszins kan, lopen we er het liefst met een boog omheen. Of het nu collega's zijn, buren, familieleden die altijd moeilijk doen, fanatieke supporters van voetbalclubs, of leden van motorbendes, ze zijn anders dan wij. En dan nog niet te vergeten de vele asielzoekers in onze samenleving. Maar niet alleen in de lagere segmenten van de samenleving, ook in de hogere regionen, zoals o.a. politici, zien we dat ze elkaar met ruzie te lijf gaan. Als we het weer zien gebeuren, dan schudden we ons hoofd. En zeker in deze verkiezingstijd worden we er op t.v. , in praatprogramma's en debatten mee geconfronteerd. Graag zouden we willen dat ze zich gedroegen, net als wij. "Als ze net zo waren als wij", zo hoor ik wel eens zeggen, "dan zou de wereld er heel anders uitzien."
Vandaag komt Jezus met een heel bijzondere kijk op deze mensen. Met gemakkelijke mensen omgaan is niet zo moeilijk, zegt hij. Als iedereen het met je eens is, als iedereen je groet en aardig voor je is, dan heb je een mooi leven. Als je tegen hen aardig bent, ja, dan doe je eigenlijk niets bijzonders. Dan heb je ook geen Evangelie nodig! Interessant wordt het wanneer je mensen ontmoet die moeilijk doen, die lastig zijn. Dan gaat het over mensen die ons op de wang slaan, die ons werkelijk pijn doen Wat doen we in zo'n situatie: slaan we dan keihard terug met woorden of met de vuist, of laten we het over ons heen komen en geven we de ander de kans nog kritischer te zijn? Kunnen we het verdragen en uithouden? Mensen die anders zijn, zich anders gedragen, kunnen snel onze vijanden worden. En dat wil Jezus juist doorbreken. Samen leven we op deze aarde, allen samen moeten we er een leefbare samenleving van maken, samen moeten we onze multiculturele samenleving leefbaar houden. We kunnen de mensen die moeilijk doen, mensen die ons niet aanstaan zomaar uit
onze familie stoten of uit ons land wegsturen. Als we zo één voor één de mensen wegkieperen die ons niet aanstaan, dan blijven we op den duur alleen over.
Vandaag zegt Jezus tegen ons: Bemin je vijanden. Probeer de mensen die je niet zo aanstaan, toch binnen de kring te houden, beantwoord geweld niet met tegengeweld, reageer mild op grove taal die tegen je wordt gebruikt, maak je niet kwaad wanneer je je zin niet krijgt, want voor je het weet ben

je vijanden van elkaar en kun je geen goede kant meer op. We zouden ervoor moeten zorgen dat de meetlat waaraan wij het gedrag van anderen afmeten rekbaar is, dat wij niet meten zoals het ons uitkomt. Daarom ook zegt Jezus: Weest volmaakt, zoals uw Vader in de hemel volmaakt is! Blijf de kring heel houden, zoals de leerkrachten op school het doen met moeilijk opvoedbare kinderen, zoals de verzorgden het doen in verpleeghuizen, zoals mensen het doen in opvanghuizen en pleeggezinnen. Zij lopen niet weg en proberen er alles uit te halen wat er uit te halen is.
Dus: blijf de kring heel te houden, een kring van raar, goed en gek, alles bij elkaar. Een kring van druktemakers, opscheppers en volhouders. Allemaal mensen die proberen hun naaste lief te hebben als zichzelf!

Lattrop 19 februari 2017

Pastor Jan Kerkhof Jonkman